عربی - پایه هشتم - درس دوم

جزوه قواعد درس دوم عربی هشتم

أَهَمِّيَّةُ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ

اهمیت زبان عربی

تهیه و تنظیم: احمد ترکمانی



در این جزوه چه یاد می‌گیری؟ قاعده اصلی درس دوم فقط یک چیز است: **فعل مضارع**، آن هم در سه صیغه أَنَا (من)، أَنْتَ (تو - پسر) و أَنْتِ (تو - دختر). صیغه‌های دیگر در درس‌های ۴، ۶ و ۸ می‌آیند و در پایان این جزوه فقط برای آشنایی بیشتر آمده‌اند.

۱ - یادآوری: فعل ماضی و زمان فعل‌ها

در عربی هفتم با **فعل ماضی** آشنا شدی: فعلی که بر انجام کار در **زمان گذشته** دلالت می‌کند؛ مانند ذَهَبَ یعنی «رفت» و كَتَبَ یعنی «نوشت».

فعل‌ها از نظر زمان سه دسته‌اند:

زمان فعل	معنی	مثال عربی	ترجمه
ماضی	گذشته	ذَهَبَ	رفت
مضارع	حال (و گاهی آینده)	يَذْهَبُ	می‌رود
مستقبل	آینده	سَيَذْهَبُ	خواهد رفت

در این درس، تمرکز ما روی ردیف دوم است: **فعل مضارع**.

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس

۲ - فعل مضارع چیست؟

فعل مضارع فعلی است که بر انجام کار در **زمان حال** (و گاهی آینده) دلالت می‌کند. در ترجمه فارسی، همیشه نشانه «**می**» دارد:

فعل مضارع	ترجمه	فعل مضارع	ترجمه
أَذْهَبُ	می‌روم	تَقْرَأُ	می‌خوانی
أَعْرِفُ	می‌دانم	تَسْمَعُ	می‌شنوی

۳ - روش ساخت فعل مضارع، گام‌به‌گام

۱ **از ساده‌ترین شکل فعل ماضی شروع کن؛** یعنی سوم‌شخص مفرد مذکر. مثال: ذَهَبَ (رفت).

۲ **یکی از چهار حرف مضارعه را به اول فعل اضافه کن.** حروف مضارعه این چهار حرف‌اند: أَ ، تَـ ، یَـ ، نَـ (برای به‌خاطر سپردن: «أَتَیْنَ»). در این درس فقط دو حرف أَ و تَـ به کار می‌روند.

۳ **حرکت حرف آخر فعل را ضمه (ـُ) کن.** پایان فعل مضارع مفرد همیشه ضمه است، نه فتحه.

۴ **فقط برای صیغه** أَنْتِ پسوند یِنَ را هم به پایان فعل اضافه کن: تَذْهَبُ + یِنَ = تَذْهَبِینَ.

نکته: حرف مضارعه برای أَنَا همیشه أَ است و برای أَنْتَ و أَنْتِ همیشه تَـ. پس از روی حرف اول فعل می‌توانی صیغه را حدس بزنی.

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس

۴ - جدول صرف درس: فعل «ذَهَبَ» (رفت)

صیغه (ضمیر)	فعل مضارع	ترجمه
أَنَا	أَذْهَبُ	من می‌روم
أَنْتَ	تَذْهَبُ	تو (پسر) می‌روی
أَنْتِ	تَذْهَبِينَ	تو (دختر) می‌روی

همین سه صیغه در جمله

- **أَنَا أَذْهَبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.** - من به مدرسه می‌روم.
- **أَنْتَ تَذْهَبُ إِلَى السُّوقِ.** - تو (پسر) به بازار می‌روی.
- **أَنْتِ تَذْهَبِينَ إِلَى الْبَيْتِ.** - تو (دختر) به خانه می‌روی.

۵ - مثال‌های واقعی از متن درس دوم

این فعل‌های مضارع را در متن همین درس می‌بینی:

فعل	صیغه	ترجمه	فعل	صیغه	ترجمه
أَعْرِفُ	أَنَا	می‌دانم	تَعْرِفُ	أَنْتَ	می‌دانی
أَذْكُرُ	أَنَا	به یاد می‌آورم	تَفْهَمِينَ	أَنْتِ	می‌فهمی
أَقْدِرُ	أَنَا	می‌توانم			

دو جمله از کتاب

يَا أَخِي، أَ أَنْتَ تَعْرِفُ مَعْنَى كَلِمَاتِ الْكِتَابِ الْأَوَّلِ؟

ای برادرم، آیا تو معنای کلمه‌های کتاب اول را می‌دانی؟

يَا أُخْتِي، أَ تَفْهَمِينَ مَعْنَى الْآيَاتِ وَ الْأَحَادِيثِ السَّهْلَةِ؟

ای خواهرم، آیا تو معنای آیه‌ها و حدیث‌های آسان را می‌فهمی؟

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس

۶ - نکات امتحانی

- **مذکر و مؤنث را قاطی نکن:** تَذْهَبُ برای «تو (پسر)» است و تَذْهَبِينَ برای «تو (دختر)». تنها تفاوتشان پسوند ينَ است.
- **پایان فعل مضارع مفرد ضمه است، نه فتحه:** أَذْهَبُ درست است، نه «أَذْهَبَ».
- **برای شناخت صیغه، به حرف اول و پسوند فعل نگاه کن:** شروع با أَ یعنی «من»؛ شروع با تَـ بدون پسوند یعنی «تو (پسر)»؛ شروع با تَـ با پسوند ينَ یعنی «تو (دختر)».
- **در ترجمه مضارع، «می» را فراموش نکن:** أَقْرَأُ یعنی «می‌خوانم»، نه «خواندم».

۷ - تمرین‌ها

اول خودت حل کن؛ پاسخنامه در پایان جزوه است.

الف) صرف کنید و معنی بنویسید

هر فعل را برای هر سه صیغه درس (أَنَا ، أَنْتَ ، أَنْتِ) صرف کنید و ترجمه‌اش را بنویسید:

فعل ماضی	معنی ماضی	أَنَا	أَنْتَ	أَنْتِ
فَهِمَ	فهمید			
قَرَأَ	خواند			
سَمِعَ	شنید			
لَعِبَ	بازی کرد			

ب) به فارسی ترجمه کنید

۱. أَنَا أَقْرَأُ الْكِتَابَ.

۲. أَنْتَ تَسْمَعُ كَلَامَ الْمُعَلِّمِ.

۳. أَنْتِ تَلْعَبِينَ فِي الْمَدْرَسَةِ.

۴. أَنَا أَعْرِفُ مَعْنَى هٰذِهِ الْكَلِمَةِ.

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس

ج) به عربی ترجمه کنید

۱. من می‌روم.

۲. تو (پسر) می‌فهمی.

۳. تو (دختر) می‌خوانی.

۴. من می‌شنوم.

د) گزینه درست را انتخاب کنید

۱. مضارع **ذَهَبَ** برای **أَنْتِ** کدام است؟

الف) **تَذْهَبُ** ب) **تَذْهَبينَ** ج) **أَذْهَبُ** د) **يَذْهَبُ**

۲. **أَقْرَأُ** یعنی چه؟

الف) خواندم ب) می‌خوانی ج) می‌خوانم د) می‌خواند

۳. کدام جمله درست است؟

الف) **أَنْتِ تَذْهَبُ** ب) **أَنَا تَذْهَبُ** ج) **أَنْتَ تَذْهَبُ** د) **أَنْتَ تَذْهَبينَ**

هـ) ماضی یا مضارع؟ مشخص کنید و ترجمه بنویسید

فعل	ماضی یا مضارع؟	ترجمه	فعل	ماضی یا مضارع؟	ترجمه
ذَهَبَ			أَذْهَبُ		
تَفْهَمُ			فَهِمَتْ		
كَتَبَ			تَقْرَأِينَ		

خودت را بسنج: اگر در تمرین هـ برای هر فعل، اول به حرف اول و حرکت حرف آخر نگاه کردی، راه را درست رفته‌ای. حرف مضارعه در اول و ضمه در پایان، امضای فعل مضارع است.

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس

پاسخنامه

۸ - پاسخ تمرین‌ها

الف) صرف و معنی

فعل	أَنَا	أَنْتَ	أَنْتِ
فَهِمَ	أَفْهَمُ - می‌فهمم	تَفْهَمُ - می‌فهمی	تَفْهَمِينَ - می‌فهمی
قَرَأَ	أَقْرَأُ - می‌خوانم	تَقْرَأُ - می‌خوانی	تَقْرَأِينَ - می‌خوانی
سَمِعَ	أَسْمَعُ - می‌شنوم	تَسْمَعُ - می‌شنوی	تَسْمَعِينَ - می‌شنوی
لَعِبَ	أَلْعَبُ - بازی می‌کنم	تَلْعَبُ - بازی می‌کنی	تَلْعَبِينَ - بازی می‌کنی

ب) ترجمه به فارسی

۱. من کتاب را می‌خوانم. ۲. تو (پسر) سخن معلم را می‌شنوی.

۳. تو (دختر) در مدرسه بازی می‌کنی. ۴. من معنای این کلمه را می‌دانم.

ج) ترجمه به عربی

۱. **أَنَا أَذْهَبُ.** ۲. **أَنْتَ تَفْهَمُ.**

۳. **أَنْتِ تَقْرَأِينَ.** ۴. **أَنَا أَسْمَعُ.**

د) چهارگزینه‌ای

۱. ب) **تَذْهَبِينَ** ۲. ج) می‌خوانم ۳. ج) **أَنْتَ تَذْهَبُ**

هـ) ماضی یا مضارع

فعل	نوع	ترجمه	فعل	نوع	ترجمه
ذَهَبَ	ماضی	رفت	أَذْهَبُ	مضارع	می‌روم
تَفْهَمُ	مضارع	می‌فهمد / می‌فهمی	فَهِمَتْ	ماضی	(او - دختر) فهمید
كَتَبَ	ماضی	نوشت	تَقْرَأِينَ	مضارع	(تو - دختر) می‌خوانی

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس

پیوست - برای آشنایی بیشتر

۹ - جدول کامل ۱۴ صیغه فعل مضارع «ذَهَبَ»

این جدول جزو آموزش اصلی درس دوم نیست؛ پیش‌نمایشی است از صیغه‌هایی که در درس‌های ۴، ۶ و ۸ یاد می‌گیری. سه ردیف پررنگ، همان صیغه‌های این درس‌اند.

ضمیر	مضارع	ترجمه	ضمیر	مضارع	ترجمه
هُوَ	يَذْهَبُ	او (پسر) می‌رود	أَنْتَ	تَذْهَبُ	**تو (پسر) می‌روی**
هُمَا	يَذْهَبَانِ	آن دو (پسر) می‌روند	أَنْتُمَا	تَذْهَبَانِ	شما دو نفر (پسر) می‌روید
هُمْ	يَذْهَبُونَ	آنان (پسر) می‌روند	أَنْتُمْ	تَذْهَبُونَ	شما (پسران) می‌روید
هِيَ	تَذْهَبُ	او (دختر) می‌رود	أَنْتِ	تَذْهَبِينَ	**تو (دختر) می‌روی**
هُمَا	تَذْهَبَانِ	آن دو (دختر) می‌روند	أَنْتُمَا	تَذْهَبَانِ	شما دو نفر (دختر) می‌روید
هُنَّ	يَذْهَبْنَ	آنان (دختر) می‌روند	أَنْتُنَّ	تَذْهَبْنَ	شما (دختران) می‌روید
أَنَا	أَذْهَبُ	**من می‌روم**	نَحْنُ	نَذْهَبُ	ما می‌رویم

جمع‌بندی درس: مضارع یعنی «می...»؛ با یکی از حروف «أَتَيْنَ» شروع می‌شود، آخر مفردش ضمه می‌گیرد و صیغه «تو (دختر)» پسوند **ينَ** دارد. همین سه نکته، کل قاعده درس دوم است.

دانلود از وبسایت و اپلیکیشن پادرس